

музикален изпълнител, до член на Шведската академия, т. е. широка палитра от специалисти в различни области. Заради приноса си към унгарската култура съответните лица получават орден “Рицар на културата” с грамота — едно духовно признание. Връчва се на красива празнична церемония, така, както се произвеждат рицари. Председателят на дванадесетчленния кураториум на фондацията Ференц Ник, бригаден генерал от запаса, със сабя ни посвети в рицарски сан пред копие от свещената корона на Св. Ищван, с военни почести и с културна програма. Тържеството се състоя в празничната зала на хотел “Роял — Каринтия” в Будапеща.

Издава се годишник с информация за удостоените с наградата и за дейността на фондацията, която оказва морално признание и насърчение на хората, продължаващи дейността си. Колективи от малки населени места номинират своите кандидати и кураториумът (съставен от културни дейци в различни области) избира наградените. Орденът се връчва всяка година на 22 януари, на духовния празник в Деня на унгарската култура, който се отбелязва в цялата страна от 1989 г., въпреки че е работен ден. На този ден в цялата страна се провеждат тържества и фондацията връчва отличията.

У мен тази награда предизвиква добро чувство (наред с българските ми отличия от 1990 г. насам — “Паисий Хилендарски”, “Мадарски конник”, “Кирил и Методий”). Тя показва, че фондацията гледа не само с тясно унгаристичен поглед, но признава и приноса към унгарската култура и българо-унгарските връзки. Наградени са доста хора от чужд произход, но досега не е имало отличен българин (българо-унгарец) и това много ме радва.

НОВИ КНИГИ: ПРЕВОДЪТ И УНГАРСКАТА КУЛТУРА

Йонка Найденова

Преводът и унгарската култура

Колектив

С., изд. “Изток-Запад”, 2011. 334 с.

ISBN 978-954-321-957-5

И културата, и преводът имат множество определения, като напоследък значенията им се разширяват и все по-целенасочено се заговаря за тяхната свързаност и проявления в международното общуване. Но как тази взаимовръзка се разполага в унгаро-български план, с оглед на взаимните прониквания и във времето? Какви са конкретните прояви, отделните случаи на превеждането, включително при преподаването на езика? Спомагат ли съпоставителните изследвания за създаването на подобри контакти и контексти? Влияе ли и доколко културата върху

характеристиките на езика и обратно — езикът върху културата? Каква е ролята на превода в историята на културите и културните връзки? Какви са лингвистичните, прагматичните и културологичните аспекти на превода, и възможностите те да се обединят? Какъв е преводът като подбор и тълкувания, и вписва ли се и доколко унгарската литература в българското културно пространство?

Настоящият сборник е опит да се отговори на тези и други въпроси, като събира изследвания, писани по различен повод, на първо място във връзка с проведените два симпозиума под надслов „Култура и превод (с оглед на унгарския език)“, съответно през ноември 2006 и юни 2011 г. Организирани от специалността „Унгарска филология“ при Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по класически и нови филологии, и с активното участие на Института за литература при БАН, също с партньорството на

Съюза на преводачите в България, тези форуми привличат с унгаристичната си насоченост изследователи и преводачи, критици и издатели, преподаватели и студенти. Представяват интерес и за по-широката читателска публика. И което е особено важно — подпомагат все по-настъпателното развитие на унгаристиката в България, създават мост в общуването на българисти и унгаристи от двете страни, иницирайки нови проучвания и дирения. В това отношение, може да се каже, сегашното издание е своеобразно продължение на сборника „Унгаристиката в България“ (2004), който също беше подготвен със съвместните усилия на специалисти и творци, посветили се на унгарската култура в България.

Включените 24 публикации в настоящата книга не изчерпват темата — нито в литературноисторически, нито в езиковедски или преводачески план. Но зад така формулираните въпроси и отговори се очертава проблематика, която ни отвежда по-близо до актуални проблеми на унгарската култура и превода. Както и до художествена продукция и преводачески опит/практики, които открояват взаимодействието между езици, литератури и култури, преодоляват културните граници, подпомагат срещата между езика и културата на Унгария и България, тяхното взаимно опознаване.

Изданието е снабдено с две приложения. Първото е библиография на преведените на български език книги на унгарски автори за десетгодишен период — от 2001 до 2011 г. включително, която продължава вече осъщественото и обогатява справочната литература. Второто се явява своеобразна поредица на университетската специалност „Унгарска филология“, която представя (под надслова „Унгарски тетрадки“ и в отделни брошури) разработваната от нея специализирана лексика и друга проблематика, важна с оглед на учебния процес и съпоставителните изследвания. Всички тези помагала, както и материалите в сборника, са достъпни в интернет.